

A close-up photograph of a doctor in a white lab coat holding a patient's hand. The doctor's stethoscope is visible around their neck. The patient's hand is resting on a blue surface, possibly a bed or table. The background is a plain, light color.

Vroegtijdige zorgplanning: vroegtijdig of voorbarig?

Bart De Moor

Nefroloog

Virga Jesseziekenhuis

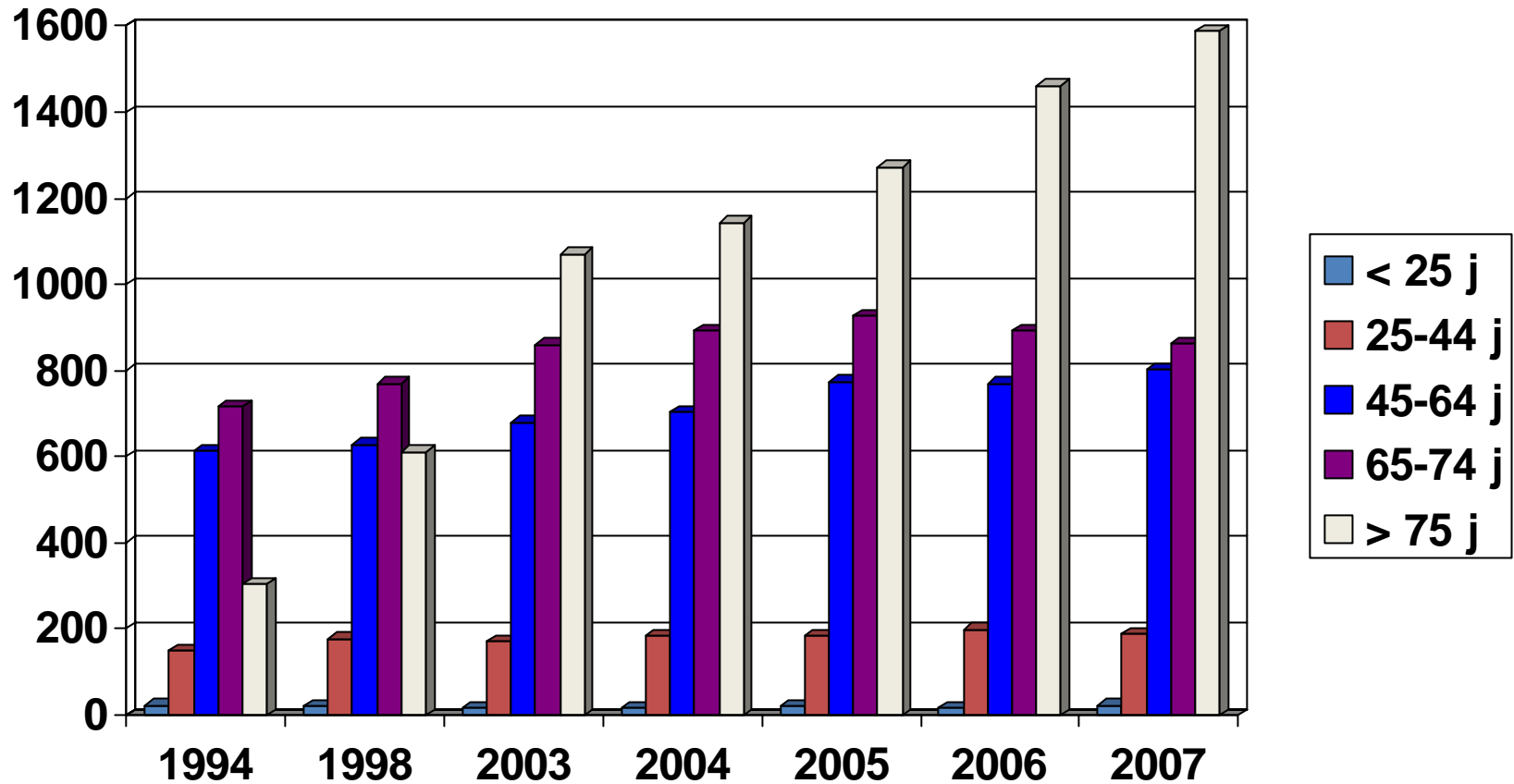
Definitie

- Cfr dr Desmet: Vroegtijdige zorgplanning is een stappenplan:
 - Introduceren van het onderwerp
 - Evalueren van de toekomstverwachtingen
 - Identificeren van de doelen voor de laatste levensperiode
 - Documenteren van de richtlijnen
 - Herzien en updaten van de opties

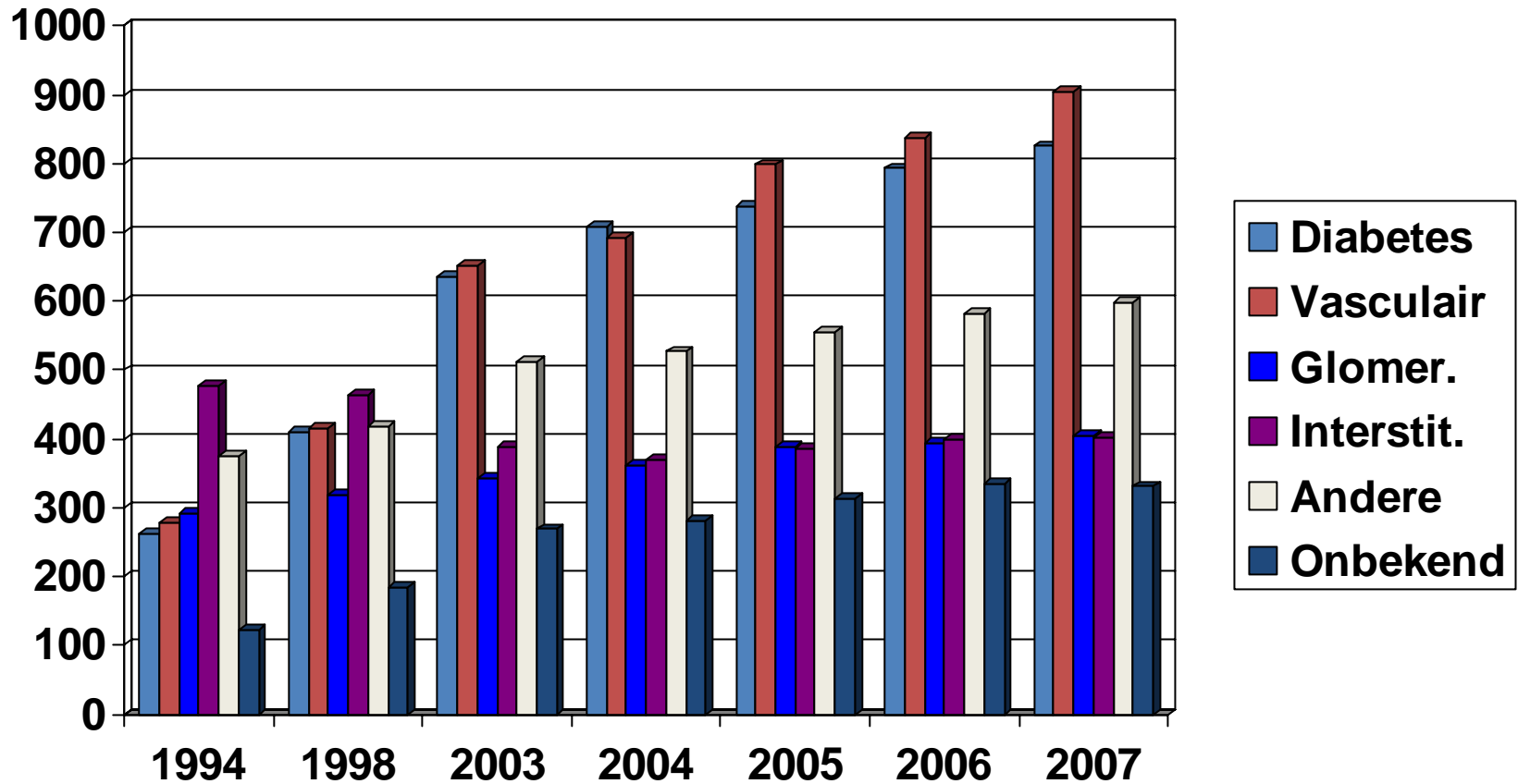
Eindstadium Nierfalen

- Oudere populatie
- Comorbiditeit
- Al dan niet transplanteerbaar
- Beperkte levensprognose: 20 – 25 % jaarlijkse mortaliteit
- Beperkte succesratio van reanimatie

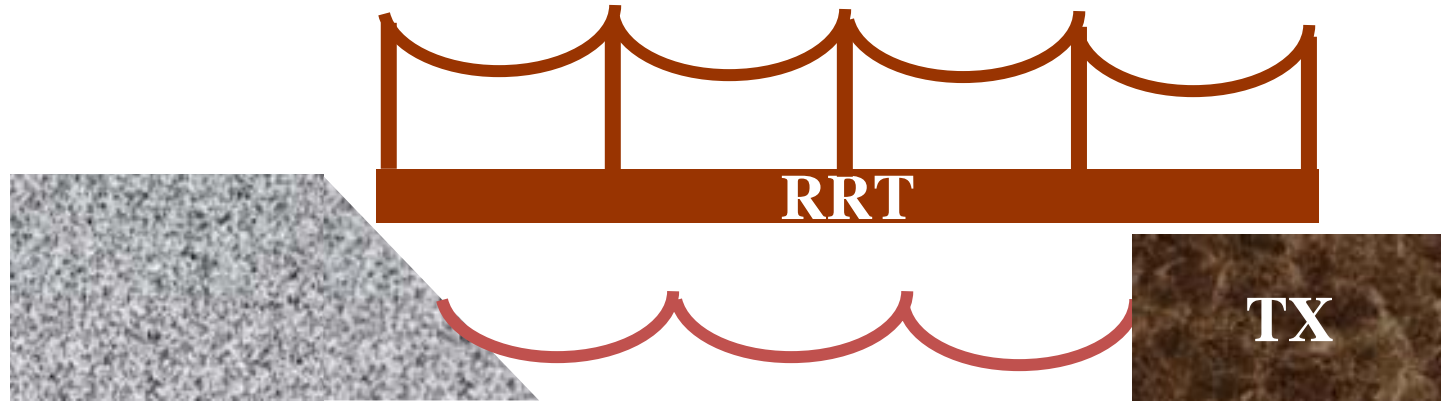
Leeftijdsevolutie van dialysepatiënten

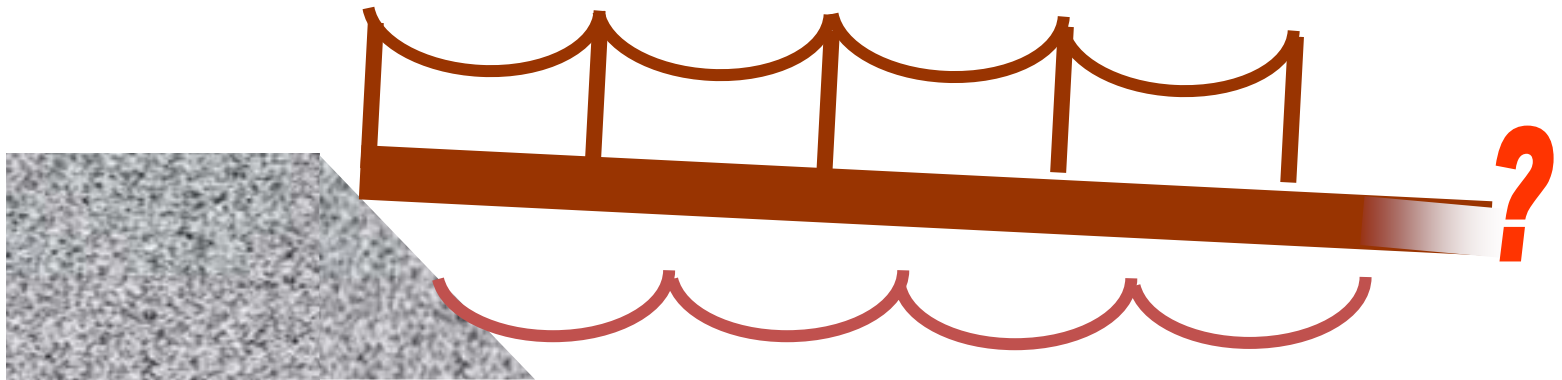
Comorbiditeit

De ene dialyse is de andere niet

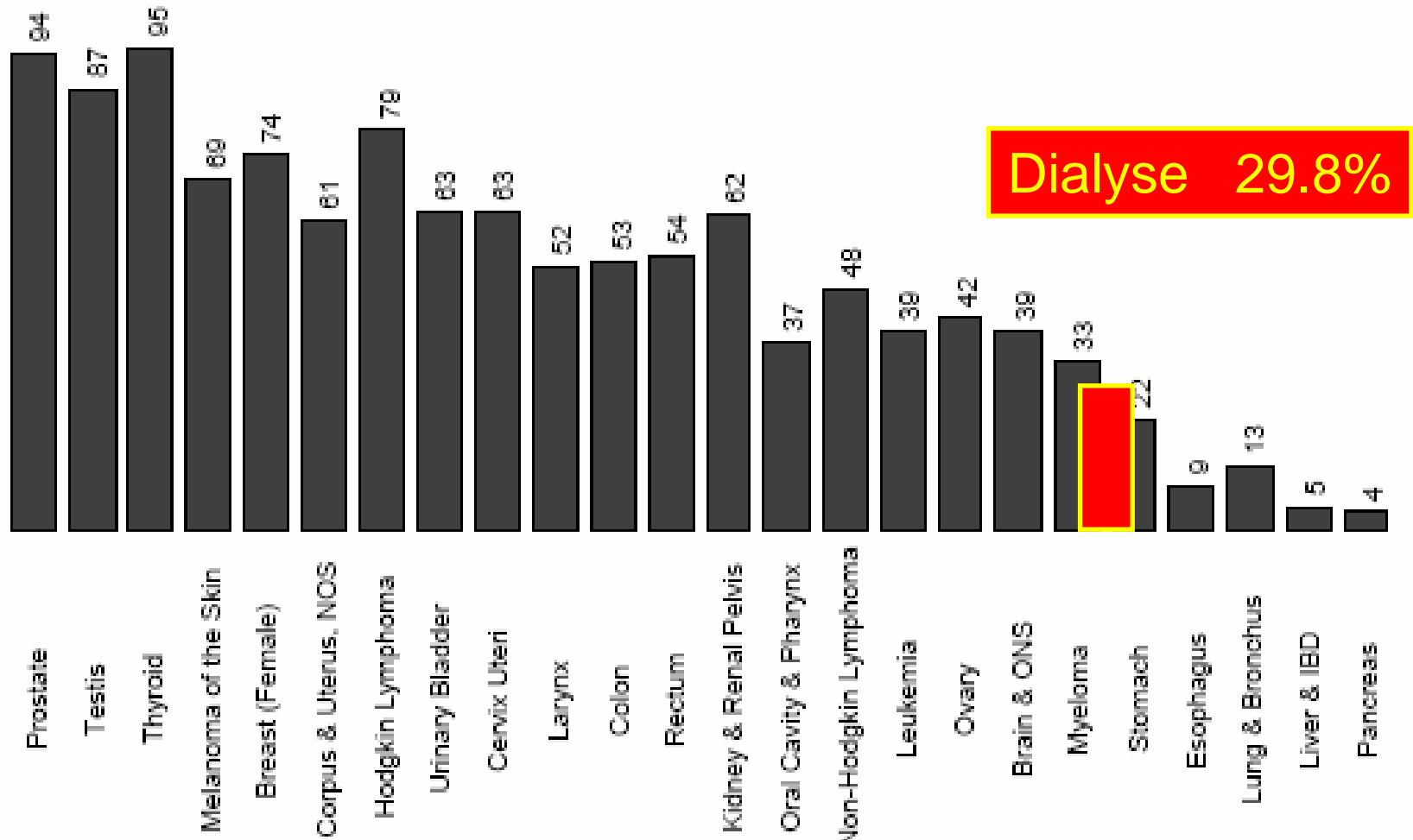

nierfunctievervangende therapie als een brug tot transplantatie

dialyse als levensverlengende therapie

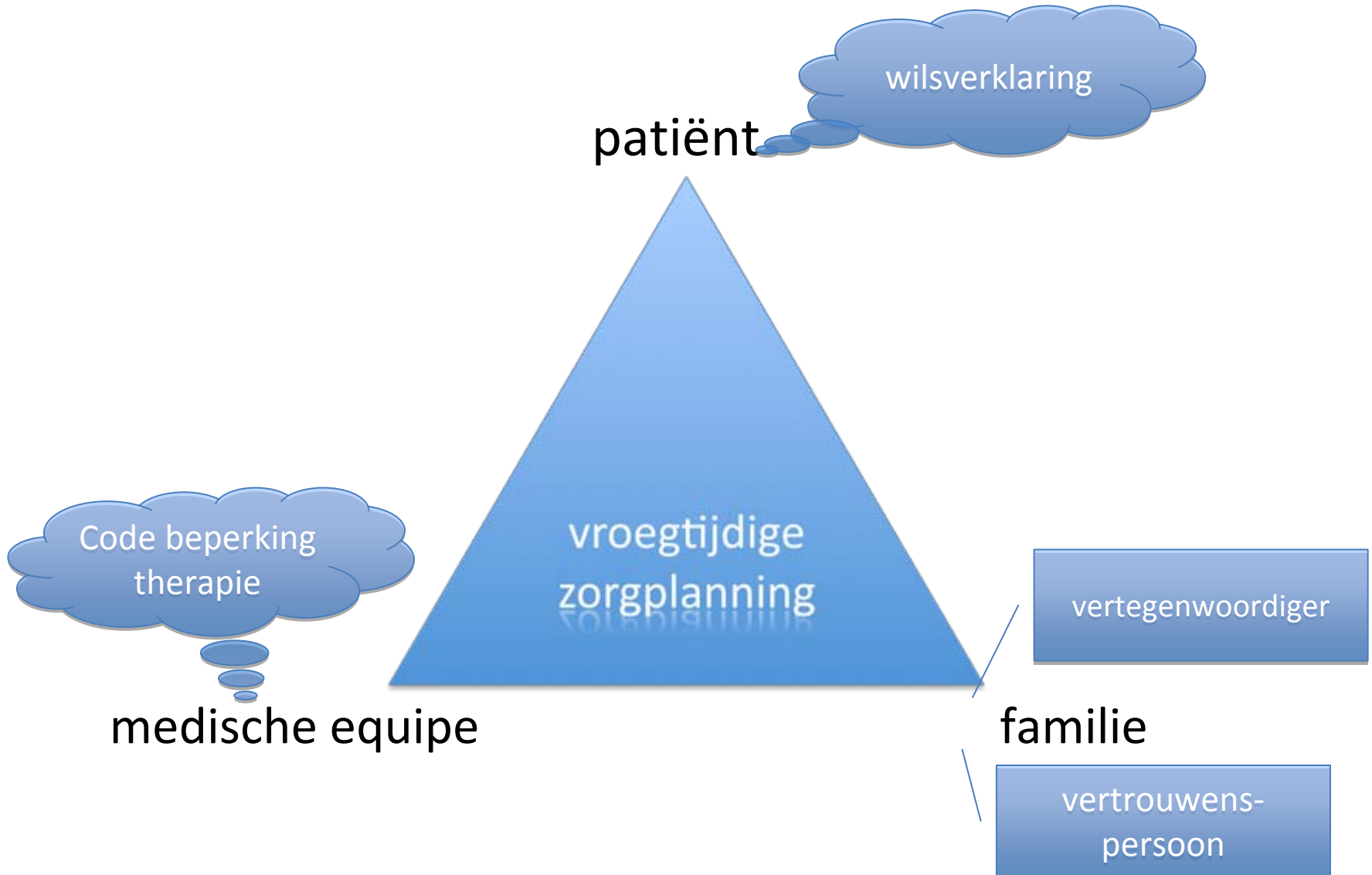
Vijfjaars overleving (%)

SEER, US National Cancer Institute, 1995-2001

ADR, US Renal Data System, 2001

De actoren bij VZP

Inschatting van familie en arts

- Studie in Japan (moeilijk te veralgemenen)
- N = 400 dialysepatiënten
gepaard met familielid en arts
- Vragen over 'niet reanimeren', 'niet intuberen', enzovoort.

Accuraatheid van familielid en arts in voorspellen van de mening van de patiënt bedroeg 68 %

Toekomstperspectief van de patiënt

Wat heb ik meegemaakt?
Wat ken ik?

Hoe voel ik me?

patiënt

Hoe word ik gesteund?

onzekerheid angst

Impasse 1

hoop

informatie

Informatie herijkt hoop

Informatie doet hoop smelten

Impasse 2

patiënt

arts

arts wil niet luisteren

patiënt wil dit niet horen

Impasse 3

patiënt

Zo vroeg mogelijk

arts

Vroeg gesprek doodt vertrouwen

Bijkomende moeilijkheid

TOEKOMSTVISIE

EVOLUEERT

Als de rook om je hoofd
is verdwenen

Vanuit het perspectief van de patiënt, moeten we :

- Peilen naar de bereidheid van de patiënt het onderwerp aan te snijden (belang, autonomie)
- Vroegtijdig informatie geven over prognose, impact op het dagelijks leven en dit in eenvoudige bewoordingen
- Als medisch equipe, zelf het initiatief nemen
- De familie mee nemen in de discussie

Mogelijke aanleidingen tot bespreking

- Bij een naast overlijden
- Bij een nieuwe levensbedreigende diagnose
- Wanneer de patiënt er persoonlijk nood aan heeft en dit te kennen geeft
- Als gevolg van een beperkte levensprognose
- Regelmatige ziekenhuisopnames
- Bij opname in een rusthuis

Voorstel

- Vroegtijdig en gefaseerd
Voorzichtig aftoetsen, nooit dwingend
- Multidisciplinair: sociale werkers, verpleegkundigen, artsen
- Neerschrijven in medisch dossier (gedagtekend). Herbespreken, want meningen evolueren.

1. Predialyse topics

- Dialyse vervangt enkel de nierfunctie (geneest niet de onderliggende ziekte) en doet dit slechts partieel
- Dialyse blijft levenslang (tenzij er kans is op recuperatie)
- Waarom wel of geen transplantkandidatuur
- Incorporatie van dialyse in het dagelijkse leven
- Levensverwachting

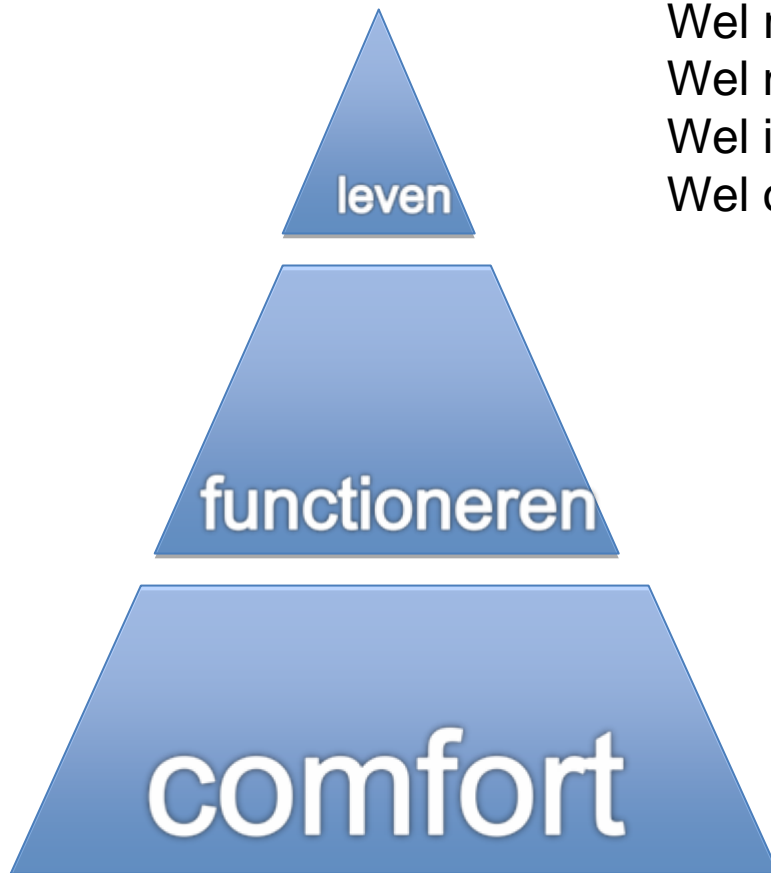
2. Informatie na dialysestart

- Dialyse performantie, vaattoegang
- Cardiovasculaire weerslag
- CKD-MBD: mineral and bone disorder
- Pijn
- Vermoeidheid

3. Informatie bij intercurrente ziektes

- Waarvoor moet het medische team ijveren?
Ofwel voor het behoud van het leven
Ofwel voor het behoud van het functioneren
Ofwel enkel voor het verzekeren van comfort
- Reanimatie
Intensieve Zorgen
Kunstmatige voeding
- Dialyse stoppen is bespreekbaar

Drie zorgdoelen

Wel reanimatie
Wel naar Intensieve Zorgen
Wel invasieve diagnostiek
Wel operaties

Geen lange reanimatie
Wel of niet naar Intensieve Zorgen
Wel invasieve diagnostiek
Wel operaties

Geen reanimatie
Niet naar Intensieve Zorgen
Geen invasieve diagnostiek
Geen operaties

Besluit

- Vroegtijdige zorgplanning is onlosmakelijk verbonden aan een levensverlengende therapie zoals dialyse.
- Het bespreken van VZP roept weerstand op: hoop/realiteit, vroeg/laat, initiatief van patiënt of van arts.
- Toekomstvisie evolueert
- Vandaar :
 - Gefaseerde aanpak
 - Multidisciplinaire aanpak
 - Dagtekenen en noteren in medisch dossier